

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan ihmisoikeustoimikunnan ja ihmisoikeustuomioistuimen käsittelyihin osallistuvia henkilöitä koskevan eurooppalaisen sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan neuvoston puitteissa vuonna 1969 tehdyn Euroopan ihmisoikeustoimikunnan ja ihmisoikeustuomioistuimen käsittelyihin osallistuvia henkilöitä koskevan eurooppalaisen sopimuksen.

Suomi ratifioi 10 päivänä toukokuuta 1990 Euroopan neuvoston yleissopimuksen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi sekä sen lisäpöytäkirjat (SopS 18—19/90). Yleissopimuksella perustettiin Euroopan ihmisoikeustoimikunta ja ihmisoikeustuomioistuin

valvomaan yleissopimuksen velvoitteiden noudattamista. Nyt käsillä olevan sopimuksen tarkoituksena on myöntää ihmisoikeustoimikunnan ja ihmisoikeustuomioistuimen käsittelyihin osallistuville henkilöille eräitä erivapauksia yleissopimuksen tarkoituksen toteuttamiseksi.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitus saattaa voimaan kuluvan vuoden aikana samana ajankohtana kuin sopimuskin.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja sopimuksen merkitys

Euroopan neuvoston keskeisimpiin toimintamuotoihin kuuluu ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaaminen ja niiden toteuttamisen kansainvälinen valvonta. Tämän vuoksi neuvoston tärkeimpiä sopimuksia on vuonna 1950 tehty yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi sekä sitä täydentävät lisäpöytäkirjat. Yleissopimuksen noudattamista pidetään edellytyksenä sille, että valtio täyttää Euroopan neuvoston perussäännössä jäsenille asetetun demokraattisuuden ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen vaatimuksen. Kaikki Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ovat liittyneet yleissopimukseen.

Euroopan neuvoston ihmisoikeusyleissopimukseen liittyy tehokas kansainvälinen valvontajärjestelmä. Yleissopimuksella on perustettu kaksi erityistä valvontaelintä, Euroopan ihmisoikeustoimikunta (jäljempänä toimikunta) ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (jäljempänä tuomioistuin). Tämän ohella Euroopan neuvoston ministerikomitealla on sopimusvelvoitteiden toteutumisen seurannassa tärkeä osuus. Valvontaelimet voivat oikeudellisesti sitovalla tavalla todeta sopimusvaltion loukanneen yleissopimuksen ja sen lisäpöytäkirjojen kattamia oikeuksia sekä määrätä sopimusvaltion maksamaan hyvitystä loukatulle osapuolelle.

Euroopan neuvoston ihmisoikeusjärjestelmää täydentämään tehtiin Lontoossa 6 päivänä toukokuuta 1969 Euroopan ihmisoikeustoimikunnan ja ihmisoikeustuomioistuimen käsitte-

lyihin osallistuvia henkilöitä koskeva euroopalainen sopimus. Sopimuksen tarkoituksena on parantaa toimikunnan ja tuomioistuimen työskentelyedellytyksiä takaamalla niiden käsittelyihin osallistuville henkilöille eräitä oikeuksia. Tärkeimmät näistä ovat oikeus kommunikoida vapaasti toimikunnan ja tuomioistuimen kanssa sekä oikeus liikkumisvapauteen, jotta henkilö voisi tarvittaessa osallistua asian käsittelyyn toimikunnassa tai tuomioistuimessa.

Suomi on liittyessään ihmisoikeusyleissopimukseen tunnustanut toimikunnan ja tuomioistuimen toimivallan ottaa vastaan yksityishenkilöiden, kansalaisjärjestöjen tai ryhmien tekemiä valituksia sekä samalla sitoutunut olemaan estämättä tämän oikeuden tehokasta käyttämistä. Nyt käsiteltävänä oleva sopimus tämentää näitä määräyksiä. Sopimukseen liitty-

misestä olisi näin etua sekä Suomen valtiolle että erityisesti niille Suomen lainkäyttövallan alaisille henkilöille, joiden tekemiä valituksia käsitellään toimikunnassa tai tuomioistuimessa. Sopimukseen liittyminen olisi tärkeää myös periaatteelliselta kannalta.

Suomi on allekirjoittanut sopimuksen 28 päivänä syyskuuta 1990. Sopimukseen ovat liittyneet Suomea, Islantia, Kreikkaa ja Turkia lukuunottamatta kaikki Euroopan neuvoston jäsenvaltiot.

2. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia, eikä se lisää julkisen talouden kustannuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1 artiklan 1 kappaleen mukaan sopimus koskee seuraavia henkilöitä:

a) sopimusvaltioiden edustajat avustajineen;
b) henkilöt, jotka osallistuvat asian käsittelyyn toimikunnassa joko omissa nimissään tai asianosaisen edustajana, kun valitus on tehty ihmisoikeusyleissopimuksen 25 artiklan mukaisesti;

c) edellisessä kohdassa mainittujen henkilöiden avustajat;

d) henkilöt, jotka toimikunnan jäsenet ovat valinneet avustajikseen tuomioistuimessa; ja

e) todistajat, asiantuntijat ja muut henkilöt, jotka toimikunta tai tuomioistuin on kutsunut osallistumaan asian käsittelyyn.

Artiklan 3 kappaleen mukaan sopimus koskee myös niitä henkilöitä, jotka Euroopan neuvoston ministerikomitea on kutsunut kokoukseensa käsittelemään toimikunnan raporttia. Asioiden käsittelyllä tarkoitetaan sopimuksessa toimikunnan ja tuomioistuimen työn kaikkia vaiheita, kuten vireillepanoa, valmistelua, kirjeenvaihtoa ja istuntoja.

2 artiklan mukaan edellä lueteltuja henkilöitä vastaan ei saa nostaa syytettä eikä ryhtyä muihinkaan oikeudellisiin toimenpiteisiin sen

johdosta, mitä he suullisesti tai kirjallisesti esittävät toimikunnassa tai tuomioistuimessa. Määräyksen tarkoituksena on varmistaa, että asianosaiset ja muut edellä mainitut henkilöt voivat vapaasti esittää ja perustella näkemyksensä.

3 artiklassa taataan kaikille 1 artiklassa mainituille henkilöille oikeus olla kirjeenvaihdossa toimikunnan ja tuomioistuimen kanssa. Artiklan 2 kappaleessa mainitaan erikseen vapautensa menettäneet henkilöt. Näiden henkilöiden osalta sopimus sallii postin tarkastamisen, mutta 1 artiklassa tarkoitettu kirjeenvaihto on toimitettava perille viipymättä ja muutoksitta. Kirjeenvaihdon johdosta ei saa ryhtyä mihinkään kurinpitotoimiin. Artiklan 2 kappaleen b kohdan mukaan vapautensa menettäneillä henkilöillä on oikeus käydä kirjeenvaihtoa ja keskustella muiden kuulematta toimikuntaan viettävästä asiasta ja siitä johtuvista toimenpiteistä oikeudenkäyntiavustajansa kanssa. Artiklan takaamia oikeuksia voidaan rajoittaa 3 kappaleen mukaan vain, kun kansallinen laki sen sallii ja se on demokraattisen yhteiskunnan etujen mukaista.

4 artiklan 1 kappaleen mukaan sopimusvaltio sitoutuu olemaan estämättä 1 artiklassa mainittujen henkilöiden vapaata liikkumista

näiden matkustaessa toimikunnan tai tuomioistuimen käsittelyyn ja palatessa sieltä. Edellytyksenä on, että toimikunta on etukäteen myöntänyt mainituille henkilöille oikeuden olla läsnä asian käsittelyssä. Matkustamisvapautta voidaan rajoittaa vain silloin, kun kansallinen laki sen sallii ja se on demokraattisen yhteiskunnan etujen mukaista. Artiklan 2 kappaleen mukaan mainittuja henkilöitä ei saa kauttakulkumaassa tai siinä maassa missä käsittely tapahtuu panna syytteeseen tai pidättää tai hänen vapauttaan muutenkaan rajoittaa ennen matkan alkamista tehtyjen tekojen tai annettujen tuomioiden perusteella. Sopimusvaltio voi kuitenkin sopimuksen ratifioinnin yhteydessä ilmoittaa, että tämä ei koske sen omia kansalaisia. Artiklan 3 kappaleen mukaan henkilön on voitava palata maahan, josta hän aloitti matkansa.

5 artiklan mukaan toimikunta tai tuomioistuin voi tapauskohtaisesti kokonaan tai osittain peruuttaa 2 artiklassa tarkoitetun vapautuksen. Vapautus on peruutettava siltä osin kuin se estää oikeuden toteutumista ja peruuttaminen ei estä sopimuksen tarkoituksen toteutumista. Toimikunta tai tuomioistuin voi peruuttaa vapautuksen joko viran puolesta tai jos sopimuspuoli tai joku jota asia koskee sitä pyytää. Toimikunnan tai tuomioistuimen on peruutettava vapautus, jos sopimusvaltio osoittaa, että peruuttaminen on tarpeellista kansalliseen turvallisuuteen liittyvän rikoksen käsittelyn kannalta.

6 artiklan mukaan sopimuksen ei katsota rajoittavan tai lieventävän mitään ihmisoikeusyleissopimuksen velvoitteita.

7—11 artiklat sisältävät tavanomaiset loppumääräykset.

2. Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona ratifioimis- tai hyväksymiskirja talletetaan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan. Esitykseen liittyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa. Koska ihmisoikeusyleissopimus on jo Suomen osalta voimassa, tarkoituksena on, että Suomi liittyisi sopimukseen heti eduskunnan hyväksyttyä sen.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksen 2 artiklan mukaan asian käsittelyyn osallistuvaa henkilöä ei saa asettaa sopimusvaltiossa syytteeseen toimikunnassa tai tuomioistuimessa esittämänsä suullisen tai kirjallisen lausunnon johdosta. Lausuntoa ei saa käyttää perustana tai todistusaineistona muunkaan oikeudellisen vaateen nostamista varten. Rikoslain (39/1889) mukaan on mahdollista nostaa syyte Suomen kansalaista tai Suomessa pysyvästi asuvaa ulkomaalaista sekä eräissä tapauksissa myös muuta ulkomaan kansalaista vastaan ulkomailla tehdystä rikoksesta. Esimerkiksi asianomistaja voisi siis nostaa Suomessa syytteen toimikunnalle annettuun lausuntoon sisältyvän herjauksen vuoksi. Suomen lainsäädäntö on ristiriidassa sopimuksen kanssa siltä osin, kuin se antaa mahdollisuuden syytteen tai muun oikeudellisen vaateen nostamiseen sopimuksen 2 artiklan tarkoittamissa tapauksissa.

Suomen lainsäädäntö ei vastaa sopimusta myöskään siltä osin, kuin asian käsittelyyn osallistuville henkilöille on sopimuksen 4 artiklan mukaan myönnetty oikeus vapaasti matkustaa toimikunnan tai tuomioistuimen käsittelyyn. Liikkumisvapautta ei saa rajoittaa muuten kuin tapauksissa, joissa laki sen sallii ja se on demokraattisen yhteiskunnan etujen mukaista. Tähän liittyen sopimuksen 4 artiklassa määrätään edelleen, että tällaisia henkilöitä ei saa asettaa syytteeseen tai pidättää ja heidän liikkumistaan ei saa muutenkaan rajoittaa ennen matkan alkamista tehtyjen tekojen tai tuomioiden perusteella. Suomessa vanki voi poistua rangaistuslaitoksesta tai tutkintavankiudesta vain, jos siihen on erittäin tärkeä syy. Suomen viranomaisille tässä annettu harkintavalta on ristiriidassa sopimuksen määräysten kanssa. Sama koskee muitakin henkilöitä, joiden vapaus on riistetty esimerkiksi mielisairauden vuoksi. Myös eräit passilain (642/86) säännöksiä voidaan soveltaa tavalla, joka on vastoin sopimuksen määräyksiä.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Lontoossa 6 päivänä toukokuuta 1969 tehdyn Euroopan ihmisoikeustoimikunnan ja ihmisoikeustuomioistuimen käsittelyihin osallistuvia henkilöitä koskevan

eurooppalaisen sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

Euroopan ihmisoikeustoimikunnan ja ihmisoikeustuomioistuimen käsittelyihin osallistuvia henkilöitä koskevan eurooppalaisen sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lontoossa 6 päivänä toukokuuta 1969 tehty Euroopan ihmisoikeustoimikunnan ja ihmisoikeustuomioistuimen käsittelyihin osallistuvia henkilöitä koskevan eurooppalaisen sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lain-

säädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ulkoasiainministeri *Pertti Paasio*

.

**Euroopan ihmisoikeustoimikunnan ja
ihmisoikeustuomioistuimen käsittelyihin
osallistuvia henkilöitä koskeva**

EUROOPPALAINEN SOPIMUS

Euroopan neuvoston jäsenvaltiot, jotka ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen,

ottavat huomioon Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetun yleissopimuksen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi (jäljempänä "yleissopimus");

katsovat, että yleissopimuksen tavoitteiden toteutumisen kannalta on tarkoituksenmukaista, että Euroopan ihmisoikeustoimikunnan (jäljempänä "toimikunnan") ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (jäljempänä "tuomioistuimen") käsittelyihin osallistuvilla henkilöille myönnetään tiettyjä vapauksia ja helpotuksia;

tahtovat tehdä tätä koskevan sopimuksen ja ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

1. Tämä sopimus koskee seuraavia henkilöitä:

a) sopimuspuolten edustajat sekä heidän neuvonantajansa ja asianajajansa;

b) yleissopimuksen 25 artiklan mukaisesti toimikunnassa vireillepannun asian käsittelyyn joko omissa nimissään tai jonkun sanotussa 25 artiklassa mainitun valituksen tekijän edustajana osallistuvat henkilöt;

c) asianajajat ja oikeusoppineet, jotka osallistuvat käsittelyyn edellä b kohdassa mainitun henkilön avustajana;

d) henkilöt, jotka toimikunnan edustajat ovat valinneet avustajikseen tuomioistuimessa;

EUROPEAN AGREEMENT

**relating to persons participating in
proceedings of the European Commission
and Court of Human Rights**

The member States of the Council of Europe, signatory hereto,

Having regard to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4th November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention");

Considering that it is expedient for the better fulfilment of the purposes of the Convention that persons taking part in proceedings before the European Commission of Human Rights (hereinafter referred to as "the Commission") or the European Court of Human Rights (hereinafter referred to as "the Court") shall be accorded certain immunities and facilities;

Desiring to conclude an Agreement for this purpose,

Have agreed as follows:

Article 1

1. The persons to whom this Agreement applies are:

(a) agents of the Contracting Parties and advisers and advocates assisting them;

(b) persons taking part in proceedings instituted before the Commission under Article 25 of the Convention, whether in their own name or as representatives of one of the applicants enumerated in the said Article 25;

(c) barristers, solicitors or professors of law, taking part in proceedings in order to assist one of the persons enumerated in sub-paragraph (b) above;

(d) persons chosen by the delegates of the Commission to assist them in proceedings before the Court;

e) todistajat, asiantuntijat ja muut henkilöt, jotka toimikunta tai tuomioistuin on kutsunut osallistumaan asian käsittelyyn toimikunnassa tai tuomioistuimessa.

2. Tässä sopimuksessa käsite "toimikunta" ja "tuomioistuin" tarkoittaa myös alatoimikuntaa ja jaostoa sekä kummankin jäseniä silloin kun nämä suorittavat yleissopimuksen määräysten tai vastaavasti toimikunnan tai tuomioistuimen sääntöjen mukaisia tehtäviään. Käsite "osallistua käsittelyyn" tarkoittaa myös yhteydenottoa, kun tarkoituksena on tehdä valitus sellaista valtiota vastaan, joka on yleissopimuksen 25 artiklan mukaisesti tunnustanut oikeuden yksilövalituksen tekemiseen.

3. Jos ministerikomitean suorittaessa yleissopimuksen 32 artiklan mukaisia tehtäviään joku tämän artiklan 1 kappaleessa mainittu henkilö kutsutaan ministerikomitean kuultavaksi tai häntä pyydetään antamaan kirjallinen lausunto ministerikomitealle, sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä tällaiseen henkilöön.

2 artikla

1. Tämän sopimuksen 1 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettuja henkilöitä vastaan ei saa ryhtyä oikeudellisiin toimiin heidän toimikunnalle tai tuomioistuimelle antamiensa suullisten ja kirjallisten lausuntojen, asiakirjojen ja muun todistusaineiston johdosta.

2. Tämä vapautus ei kuitenkaan koske toimikunnan tai tuomioistuimen ulkopuolelle annettuja tietoja, jotka edellisen kappaleen mukaan vapautusta nauttiva henkilö on antanut tai hänen puolestaan on annettu ja jotka koskevat hänen toimikunnalle tai tuomioistuimelle antamaansa lausuntoa, asiakirjaa, todistusaineistoa tai jotain niiden osaa.

3 artikla

1. Sopimuspuolet kunnioittavat tämän sopimuksen 1 artiklan 1 kappaleessa mainittujen henkilöiden oikeutta vapaasti käydä kirjeenvaihtoa toimikunnan ja tuomioistuimen kanssa.

2. Vapaudenriiston kohteena olevien henkilöiden osalta tämä oikeus merkitsee erityisesti sitä, että

a) jos heidän kirjeenvaihtonsa tarkastaa toimivaltainen viranomainen, lähetys on kuitenkin

(e) witnesses, experts and other persons called upon by the Commission or the Court to take part in proceedings before the Commission or the Court.

2. For the purposes of this Agreement, the terms "Commission" and "Court" shall include a Sub-Commission or Chamber, or members of either body carrying out their duties under the terms of the Convention or of the rules of the Commission or of the Court, as the case may be; and the term "taking part in proceedings" shall include making communications with a view to a complaint against a State which has recognised the right of individual petition under Article 25 of the Convention.

3. If, in the course of the exercise by the Committee of Ministers of its functions under Article 32 of the Convention, any person mentioned in paragraph 1 of this Article is called upon to appear before, or to submit written statements to the Committee of Ministers, the provisions of this Agreement shall apply in relation to him.

Article 2

1. The persons referred to in paragraph 1 of Article 1 of this Agreement shall have immunity from legal process in respect of oral or written statements made, or documents or other evidence submitted by them before or to the Commission or the Court.

2. This immunity does not apply to the communication outside the Commission or the Court, by or on behalf of any person entitled to immunity under the preceding paragraph, of any such statements, documents or evidence or any part thereof submitted by that person to the Commission or the Court.

Article 3

1. The Contracting Parties shall respect the right of the persons referred to in paragraph 1 of Article 1 of this Agreement to correspond freely with the Commission and the Court.

2. As regards persons under detention, the exercise of this right shall in particular imply that:

(a) if their correspondence is examined by the competent authorities, its despatch and

kin toimitettava edelleen viipymättä ja muutoksitta;

b) tällaiset henkilöt eivät saa joutua min-käänlaisten kurinpidollisten toimenpiteiden kohteeksi minkään asianmukaisesti toimikun-nalle tai tuomioistuimelle toimittamansa lähe-tyksen johdosta;

c) tällaisilla henkilöillä on oikeus käydä kir-jeenvaihtoa ja neuvotella muiden henkilöiden kuulematta toimikuntaan vietävästä asiasta ja kaikista siitä johtuvista toimenpiteistä lakimie-hen kanssa, joilla on oikeus esiintyä oikeudessa siinä maassa, jossa heidän vapautensa on riis-tetty.

3. Viranomaiset eivät saa puuttua edellisissä kappaleissa tarkoitettujen oikeuksien käyttämi-seen, paitsi silloin kun laki sen sallii ja se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätöntä kansallisen turvallisuuden vuoksi, rikoksen to-teamiseksi tai syytteenpanemiseksi tai ter-veyden suojaamiseksi.

4 artikla

1. a) Sopimuspuolet sitoutuvat olemaan ra-jottamatta sellaisten tämän sopimuksen 1 ar-tiklan 1 kappaleessa mainittujen henkilöiden vapaata liikkumista ja matkustamista asian käsittelyyn toimikunnassa tai tuomioistuimessa ja sieltä palaamista, joiden läsnäoloon toimi-kunta tai tuomioistuin on etukäteen antanut luvan.

b) Heidän liikkumiselleen ja matkustamisel-leen ei saa asettaa muita kuin sellaisia rajoituk-sia, jotka laki sallii ja jotka ovat välttämättö-miä demokraattisessa yhteiskunnassa kansalli-sen ja yleisen turvallisuuden vuoksi, yleisen järjestyksen (ordre public) ylläpitämiseksi, ri-kollisuuden estämiseksi, terveyden ja moraalin suojaamiseksi tai muiden henkilöiden oikeuk-sien ja vapauksien turvaamiseksi.

2. a) Tällaisia henkilöitä ei saa kauttakulku-maassa tai siinä maassa, missä käsittely tapah-tuu, panna syytteen tai heidän vapauttaan riistää tai heidän henkilökohtaista vapauttaan muutoin rajoittaa ennen matkan alkua tehtyjen tekojen tai annettujen tuomioiden perusteella.

b) Jokainen sopimuspuoli voi tämän sopi-muksen allekirjoittaessaan tai ratifioidessaan selittää, että tämän kappaleen määräykset eivät koske sen omia kansalaisia. Selitys voidaan peruuttaa koska tahansa Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella.

delivery shall nevertheless take place without undue delay and without alteration;

(b) such persons shall not be subject to disciplinary measures in any form on account of any communication sent through the proper channels to the Commission or the Court;

(c) such persons shall have the right to correspond, and consult out of hearing of other persons, with a lawyer qualified to ap-pear before the courts of the country where they are detained in regard to an application to the Commission, or any proceedings resulting therefrom.

3. In application of the preceding para-graphs, there shall be no interference by a public authority except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, for the detection or prosecution of a criminal offence or for the protection of health.

Article 4

1. (a) The Contracting Parties undertake not to hinder the free movement and travel, for the purpose of attending and returning from pro-ceedings before the Commission or the Court of persons referred to in paragraph 1 of Article 1 of this Agreement whose presence has in advance been authorised by the Commission or the Court.

(b) No restrictions shall be placed on their movement and travel other than such as are in accordance with the law and necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, for the maintenance of ordre public, for the prevention of crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

2. (a) Such persons shall not, in countries of transit and in the country where the proceed-ings take place, be prosecuted or detained or be subjected to any other restriction of their personal liberty in respect of acts or con-victions prior to the commencement of the journey;

(b) Any Contracting Party may at the time of signature or ratification of this Agreement declare that the provisions of this paragraph will not apply to its own nationals. Such a declaration may be withdrawn at any time by means of a notification addressed to the Sec-retary General of the Council of Europe.

3. Sopimuspuolet sitoutuvat sallimaan sellaisten henkilöiden paluun alueelleen, joiden matka on alkanut sanotulta alueelta.

4. Tämän artiklan 1 ja 2 kappaleen määräysten voimassaolo lakkaa sellaisen henkilön osalta, jolla on ollut 15 peräkkäistä päivää aikaa palata siihen maahan, josta hänen matkansa alkoi, siitä päivästä laskien, jona hänen läsnäolonsa toimikunnassa tai tuomioistuimessa ei enää ole tarpeen.

5. Jos tämän artiklan 2 kappaleen ja jonkin Euroopan neuvoston yleissopimuksen tai sopimuspuolten välisen rikoksentekijän luovuttamista tai keskinäistä avunantoa rikosasioissa koskevan sopimuksen mukaisten velvoitteiden välillä on ristiriita, sovelletaan tämän artiklan 2 kappaleen määräyksiä.

5 artikla

1. Tämän sopimuksen 1 artiklan 1 kappaleessa mainituille henkilöille myönnetään vapautuksia ja helpotuksia ainoastaan sen varmistamiseksi, että he toimiaan, tehtäviään ja velvollisuuksiaan täyttäessään tai oikeuksiaan käyttäessään nauttisivat tarvittavaa sananvapautta ja riippumattomuutta toimikunnassa tai tuomioistuimessa.

2. a) Ainoastaan toimikunnalla tai vastavasti tuomioistuimella on toimivalta osaksi tai kokonaan peruuttaa tämän sopimuksen 2 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettu vapautus. Toimikunnalla ja tuomioistuimella ei ole vain oikeus vaan myös velvollisuus peruuttaa vapautus, jos ne katsovat, että vapautus estäisi oikeuden toteutumista ja että vapautuksen peruuttaminen osaksi tai kokonaan ei olisi tämän artiklan 1 kappaleessa mainittujen tarkoitusten vastaista.

b) Toimikunta tai tuomioistuin voi peruuttaa vapautuksen joko viran puolesta tai pyynnöstä, jonka sopimuspuoli tai joku, jota asia koskee, on osoittanut Euroopan neuvoston pääsihteerille.

c) Vapautuksen peruuttamista tai peruuttamisesta kieltäytymistä koskevaan päätökseen on liitettävä perustelut.

3. Jos sopimuspuoli todistaa, että tämän sopimuksen 2 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettua vapautuksen peruuttaminen on tarpeen kansallista turvallisuutta vastaan tehdyn rikok-

3. The Contracting Parties undertake to re-admit on his return to their territory any such person who commenced his journey in the said territory.

4. The provisions of paragraphs 1 and 2 of this Article shall cease to apply when the person concerned has had for a period of 15 consecutive days from the date when his presence is no longer required by the Commission or the Court the opportunity of returning to the country from which his journey commenced.

5. Where there is any conflict between the obligations of a Contracting Party resulting from paragraph 2 of this Article and those resulting from a Council of Europe Convention or from an extradition treaty or other treaty concerning mutual assistance in criminal matters with other Contracting Parties, the provisions of paragraph 2 of this Article shall prevail.

Article 5

1. Immunities and facilities are accorded to the persons referred to in paragraph 1 of Article 1 of this Agreement solely in order to ensure for them the freedom of speech and the independence necessary for the discharge of their functions, tasks or duties, or the exercise of their rights in relation to the Commission and the Court.

2. (a) The Commission or the Court, as the case may be, shall alone be competent to waive, in whole or in part, the immunity provided for in paragraph 1 of Article 2 of this Agreement; they have not only the right but the duty to waive immunity in any case where in their opinion, such immunity would impede the course of justice and waiver in whole or in part would not prejudice the purpose defined in paragraph 1 of this Article.

(b) The immunity may be waived by the Commission or by the Court either ex officio or at the request, addressed to the Secretary General of the Council of Europe, of any Contracting Party or of any person concerned.

(c) Decisions waiving immunity or refusing the waiver shall be accompanied by a statement of reasons.

3. If a Contracting Party certifies that waiver of the immunity provided for in paragraph 1 of Article 2 of this Agreement is necessary for the purpose of proceedings in

sen käsittelemiseksi, toimikunta tai tuomioistuin peruuttaa vapautuksen siinä laajuudessa kuin todistuksessa on määritelty.

4. Mikäli ilmenee seikka, joka luonteensa vuoksi saattaa olla ratkaiseva ja joka vapautuksen peruuttamista koskevan kieltävän päätöksen antamishetkellä ei ollut pyynnön esittäjän tiedossa, tämä voi esittää uuden pyynnön toimikunnalle tai tuomioistuimelle.

6 artikla

Minkään tässä sopimuksessa ei pidä katsoa rajoittavan tai lieventävän mitään niistä velvoitteista, joita sopimuspuolet yleissopimuksen mukaan ovat sitoutuneet noudattamaan.

7 artikla

1. Tämä sopimus on avoinna allekirjoittamista varten Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, jotka voivat tulla sen sopimuspuoliksi joko

a) allekirjoittamalla sopimuksen ratifioimistai hyväksymisvaraumitta, tai

b) allekirjoittamalla sopimuksen ratifioimistai hyväksymisvaraumin ja sen jälkeen ratifioimalla tai hyväksymällä sen.

2. Ratifioimis- ja hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

8 artikla

1. Tämä sopimus tulee voimaan kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona viisi Euroopan neuvoston jäsenvaltiota on 7 artiklan määräysten mukaisesti tullut sen sopimuspuoleksi.

2. Jäsenvaltion osalta, joka myöhemmin allekirjoittaa tämän sopimuksen ratifioimis- tai hyväksymisvaraumitta tai myöhemmin ratifioi tai hyväksyy sen, tämä sopimus tulee voimaan kuukauden kuluttua allekirjoittamispäivästä tai ratifioimis- tai hyväksymiskirjan tallettamispäivästä.

9 artikla

1. Jokainen sopimuspuoli voi allekirjoittaessaan tämän sopimuksen tai ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa tallettaessaan määritellä alueen tai alueet, joilla tätä sopimusta sovelletaan.

respect of an offence against national security the Commission or the Court shall waive immunity to the extent specified in the certificate.

4. In the event of the discovery of a fact which might, by its nature, have a decisive influence and which at the time of the decision refusing waiver of immunity was unknown to the author of the request, the latter may make a new request to the Commission or the Court.

Article 6

Nothing in this Agreement shall be construed as limiting or derogating from any of the obligations assumed by the Contracting Parties under the Convention.

Article 7

1. This Agreement shall be open to signature by the member States of the Council of Europe, who may become Parties to it either by:

(a) signature without reservation in respect of ratification or acceptance, or

(b) signature with reservation in respect of ratification or acceptance followed by ratification or acceptance.

2. Instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 8

1. This Agreement shall enter into force one month after the date on which five member States of the Council shall have become Parties to the Agreement, in accordance with the provisions of Article 7.

2. As regards any member States who shall subsequently sign the Agreement without reservation in respect of ratification or acceptance or who shall ratify or accept it, the Agreement shall enter into force one month after the date of such signature or after the date of deposit of the instrument of ratification or acceptance.

Article 9

1. Any Contracting Party may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification or acceptance, specify the territory or territories to which this Agreement shall apply.

2. Jokainen sopimuspuoli voi ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa tallettaessaan tai koska tahansa sen jälkeen ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla selityksellä ulottavansa tämän sopimuksen koskemaan myös selityksessä mainittua muuta aluetta tai alueita, joiden kansainvälisistä suhteista se vastaa ja jonka puolesta se on valtuutettu tekemään sitoumuksia.

3. Edellisen kappaleen perusteella annettu selitys voidaan siinä mainitun alueen osalta peruuttaa tämän sopimuksen 10 artiklan määräysten mukaisesti.

10 artikla

1. Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi.

2. Jokainen sopimuspuoli voi omalta osaltaan irtisanoa tämän sopimuksen Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella.

3. Irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona pääsihteerin on vastaanottanut sitä koskevan ilmoituksen. Irtisanominen ei vapauta asianomaista sopimuspuolta mistään velvoitteesta, joka sille tämän sopimuksen perusteella on syntynyt johonkin 1 artiklan 1 kappaleessa mainittuun henkilöön nähden.

11 artikla

Euroopan neuvoston pääsihteerin ilmoittaa Euroopan neuvoston jäsenvaltioille kaikista

a) ratifioimis- ja hyväksymisvaraumista tapahtuneista allekirjoituksista;

b) ratifioimis- tai hyväksymisvaraumin tapahtuneista allekirjoituksista;

c) ratifioimis- ja hyväksymiskirjojen tallettamisista;

d) tämän sopimuksen 8 artiklan mukaisista voimaantulopäivistä;

e) 4 artiklan 2 kappaleen ja 9 artiklan 2 ja 3 kappaleen perusteella vastaanotetuista selityksistä;

f) 4 artiklan 2 kappaleen perusteella annetun selityksen peruuttamisesta ja kaikista 10 artiklan perusteella vastaanotetuista ilmoituksista sekä irtisanomisten voimaantulopäivistä.

2. Any Contracting Party may, when depositing its instrument of ratification or acceptance or at any later date by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend this Agreement to any other territory or territories specified in the declaration and for whose international relations it is responsible or on whose behalf it is authorised to give undertakings.

3. Any declaration made in pursuance of the preceding paragraph may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn according to the procedure laid down in Article 10 of this Agreement.

Article 10

1. This Agreement shall remain in force indefinitely.

2. Any Contracting Party may, insofar as it is concerned, denounce this Agreement by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

3. Such denunciation shall take effect six months after the date of receipt by the Secretary General of such notification. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the Contracting Parties concerned from any obligation which may have arisen under this Agreement in relation to any person referred to in paragraph 1 of Article 1.

Article 11

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of:

(a) any signature without reservation in respect of ratification or acceptance;

(b) any signature with reservation in respect of ratification or acceptance;

(c) the deposit of any instrument of ratification or acceptance;

(d) any date of entry into force of this Agreement in accordance with Article 8 thereof;

(e) any declaration received in pursuance of the provisions of paragraph 2 of Article 4 and of paragraphs 2 and 3 of Article 9;

(f) any notification of withdrawal of a declaration in pursuance of the provisions of paragraph 2 of Article 4 and any notification received in pursuance of the provisions of Article 10 and the date on which any denunciation takes effect.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet siihen asianmukaisesti valtuutettuina ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Lontoossa 6 päivänä toukokuuta 1969 yhtenä englannin- ja ranskankielisenä kappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset ja joka talletetaan Euroopan neuvoston arkistoon. Euroopan neuvoston pääsihteeri toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen kaikille allekirjoittajavaltioille.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Agreement.

Done at London, this 6th day of May 1969, in the English and French languages, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each of the signatory States.

